

**DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
2008/52/WE**

z dnia 21 maja 2008 r.

**w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych
i handlowych**

PARLAMENT EUROPEJSKI ORAZ RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 61 lit. c) i art. 67 ust. 5 tiret drugie,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Wspólnota postawiła sobie za cel utrzymanie i rozwój przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w której zagwarantowany jest swobodny przepływ osób. W tym celu Wspólnota ma przyjmować między innymi środki w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych, niezbędne do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.
- (2) Zasada dostępu do wymiaru sprawiedliwości ma podstawowe znaczenie i dlatego, w celu ułatwienia lepszego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, na posiedzeniu Rady Europejskiej w Tampere w dniach 15 i 16 października 1999 r. wezwano państwa członkowskie do stworzenia alternatywnych, pozasądowych procedur.
- (3) W maju 2000 r. Rada przyjęła konkluzje na temat alternatywnych metod rozwiązywania sporów w sprawach cywilnych i handlowych, stwierdzając, że ustanowienie podstawowych zasad w tym obszarze to istotny krok w kierunku umożliwienia prawidłowego rozwoju i funkcjonowania pozasądowych procedur rozwiązywania sporów w sprawach cywilnych i handlowych, tak aby uprościć i usprawnić dostęp do wymiaru sprawiedliwości.
- (4) W kwietniu 2002 r. Komisja przedstawiła zieloną księgę w sprawie metod alternatywnego rozwiązywania sporów w sprawach cywilnych i handlowych, przedstawiając istniejącą sytuację w zakresie alternatywnych metod rozwiązywania sporów w Unii Europejskiej oraz inicjując szeroko zakrojone konsultacje z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami na temat ewentualnych środków zachęty do korzystania z mediacji.

⁽¹⁾ Dz.U. C 286 z 17.11.2005, s. 1.

⁽²⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 29 marca 2007 r. (Dz.U. C 27 E z 31.1.2008, s. 129), wspólne stanowisko Rady z dnia 28 lutego 2008 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym).

▼B

- (5) Zagwarantowanie lepszego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, stanowiące jeden z celów w ramach polityki Unii Europejskiej w zakresie ustanowienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, powinno obejmować także dostęp do sądowych oraz pozasądowych metod rozwiązywania sporów. Niniejsza dyrektywa powinna przyczynić się do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego, w szczególności jeśli chodzi o dostępność usług mediacyjnych.
- (6) Mediacja może stanowić oszczędną i szybką metodę pozasądowego rozwiązywania sporów w sprawach cywilnych i handlowych dzięki możliwości dostosowania jej do indywidualnych potrzeb stron. Jest bardziej prawdopodobne, że ugody zawarte w drodze mediacji będą realizowane dobrowolnie i przyczynią się do utrzymania przyjaznych i wyważonych stosunków pomiędzy stronami. Tego rodzaju korzyści stają się jeszcze bardziej widoczne w sytuacjach obejmujących elementy transgraniczne.
- (7) Aby propagować szersze stosowanie mediacji i zapewnić stronom korzystającym z mediacji możliwość polegania na przewidywalnych ramach prawnych, niezbędne jest wprowadzenie przepisów ramowych, dotyczących w szczególności istotnych aspektów postępowania cywilnego.
- (8) Przepisy niniejszej dyrektywy powinny mieć zastosowanie wyłącznie do mediacji w sporach o charakterze transgranicznym, lecz nic nie powinno uniemożliwiać państw członkowskim stosowania takich przepisów również do postępowania mediacyjnego w sprawach krajowych.
- (9) Niniejsza dyrektywa w żaden sposób nie powinna uniemożliwiać korzystania w postępowaniu mediacyjnym z nowoczesnych technologii komunikacyjnych.
- (10) Niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do postępowań, w których przynajmniej dwie strony sporu o charakterze transgranicznym dobrowolnie starają się polubownie rozwiązać spór, korzystając z pomocy mediatora. Powinna ona mieć zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych. Nie powinno się jej jednak stosować do praw i obowiązków stron, którymi strony nie mogą swobodnie dysponować na mocy stosownego obowiązującego prawa. Takie prawa i obowiązki szczególnie często wynikają z prawa rodzinnego i prawa pracy.
- (11) Niniejsza dyrektywa nie powinna mieć zastosowania do negocjacji poprzedzających zawarcie umowy ani do postępowań, rozstrzygających o wyniku sporu, takich jak niektóre rodzaje sądowego postępowania pojednawczego, postępowanie w sprawach o ochronę interesów konsumentów, arbitraż lub rozstrzygnięcie przez biegłego ani też do postępowania prowadzonego przez osoby lub organy wydające formalne zalecenie, bez względu na jego prawną moc wiążącą.

▼B

- (12) Niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do przypadków, w których sąd kieruje strony do mediacji lub w których prawo krajowe nakazuje mediację. Ponadto o ile na mocy prawa krajowego sędzia może również występować jako mediator, niniejsza dyrektywa powinna mieć także zastosowanie do mediacji prowadzonej przez sędziego, który nie odpowiada za jakiegokolwiek postępowanie sądowe odnoszące się do przedmiotu lub przedmiotów sporu. Zakres zastosowania niniejszej dyrektywy nie powinien jednak obejmować prób podejmowanych przez sąd lub sędziego rozstrzygającego spór w postępowaniu sądowym dotyczącym rzeczonego sporu lub przypadków, w których sąd lub sędzia rozstrzygający spór zwraca się o pomoc lub opinię do kompetentnej osoby.
- (13) Mediacja na mocy niniejszej dyrektywy powinna być dobrowolna w tym znaczeniu, że strony same zajmują się przeprowadzeniem postępowania i mogą je organizować zgodnie ze swoim życzeniem oraz zakończyć je w dowolnym terminie. Sądy powinny jednak zgodnie z prawem krajowym mieć możliwość ustanawiania terminów mediacji. Ponadto w stosownych przypadkach sądy powinny mieć możliwość zwrócenia uwagi stronom na możliwość skorzystania z mediacji.
- (14) Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla ustawodawstwa krajowego, które nakłada obowiązek mediacji lub uzależnia ją od zachęt lub sankcji, pod warunkiem że ustawodawstwo to nie utrudnia stronom realizacji ich prawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości. Niniejsza dyrektywa pozostaje również bez uszczerbku dla istniejących samoregulujących się systemów mediacji w zakresie, w jakim systemy te dotyczą aspektów nieobjętych niniejszą dyrektywą.
- (15) Aby zagwarantować pewność prawną, niniejsza dyrektywa powinna wskazywać, jaką datę należy brać pod uwagę przy określaniu, czy spór, który strony próbują rozwiązać w drodze mediacji, jest sporem o charakterze transgranicznym. W przypadku braku pisemnego porozumienia należy przyjąć, że strony postanowiły skorzystać z mediacji wraz z podjęciem konkretnych działań w celu rozpoczęcia postępowania mediacyjnego.
- (16) Aby zapewnić konieczne wzajemne zaufanie, jeśli chodzi o poufność oraz skuteczność w odniesieniu do okresów przedawnienia, a także uznawanie i egzekwowanie ugód zawartych w drodze mediacji, państwa członkowskie powinny wszelkimi środkami uznanymi przez siebie za stosowne wspierać szkolenie mediatorów oraz wprowadzenie skutecznych mechanizmów kontroli jakości świadczonych usług mediacyjnych.
- (17) Państwa członkowskie powinny określić takie mechanizmy – które mogą obejmować skorzystanie z rozwiązań rynkowych – ale nie powinny być zobowiązane do zapewnienia ich finansowania. Celem tych mechanizmów powinno być utrzymanie elastycznego charakteru postępowania mediacyjnego oraz autonomii

▼B

stron, a także zagwarantowanie prowadzenia mediacji w sposób skuteczny, bezstronny i kompetentny. Mediatorzy powinni zostać poinformowani o istnieniu Europejskiego kodeksu postępowania dla mediatorów, który powinien zostać również podany do publicznej wiadomości za pośrednictwem Internetu.

- (18) W dziedzinie ochrony konsumenta Komisja przyjęła w 2001 r. oficjalne zalecenie ⁽¹⁾ ustanawiające minimalne kryteria jakościowe, które stronom winny proponować organy pozasądowe uczestniczące w polubownym rozwiązywaniu sporów konsumenckich. Mediatorów oraz organizacje, objętych zakresem tego zalecenia, należy zachęcać do poszanowania tych zasad. W celu ułatwienia rozpowszechniania informacji na temat takich organów Komisja powinna utworzyć bazę danych o systemach pozasądowych, które według uznania państw członkowskich przestrzegają zasad określonych w tym zaleceniu.
- (19) Mediacji nie należy postrzegać jako gorszej alternatywy dla postępowania sądowego dlatego tylko, że przestrzeganie warunków ugód zawartych w drodze mediacji uzależnione byłoby od dobrej woli stron. Państwa członkowskie powinny zatem zapewnić stronom, które zawarły pisemną ugodę w drodze mediacji, możliwość uzyskania nadania ich ugodzie klauzuli wykonalności. Państwo członkowskie powinno mieć możliwość odmowy nadania danej ugodzie klauzuli wykonalności wyłącznie wtedy, gdy treść tej ugody jest sprzeczna z prawem tego państwa, w tym z obowiązującym w nim prawem prywatnym międzynarodowym, lub gdy prawo tego państwa nie przewiduje możliwości wykonania tej konkretnej ugody. Mogłoby się tak zdarzyć w przypadku, gdyby zobowiązania określonego w tej ugodzie z natury rzeczy nie można było wykonać.
- (20) Ugoda, którą zawarto w drodze mediacji i której nadano klauzulę wykonalności w jednym państwie członkowskim, powinna zostać uznana i otrzymać klauzulę wykonalności w pozostałych państwach członkowskich zgodnie z właściwym prawem wspólnotowym lub krajowym. Jest to możliwe na przykład na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych ⁽²⁾ lub rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej ⁽³⁾.
- (21) W rozporządzeniu (WE) nr 2201/2003 wyraźnie stwierdza się, że aby ugody między stronami były wykonalne w innym państwie członkowskim, muszą być również wykonalne w państwie członkowskim, w którym zostały zawarte. W konsekwencji, jeżeli ugodzie zawartej w drodze mediacji w kwestiach prawa rodzinnego nie może być nadana klauzula wykonalności w państwie członkowskim, w którym ta ugoda została zawarta i w którym

⁽¹⁾ Zalecenie Komisji 2001/310/WE z dnia 4 kwietnia 2001 r. o zasadach stosowanych przez organy pozasądowe do polubownego rozwiązywania sporów konsumenckich (Dz.U. L 109 z 19.4.2001, s. 56).

⁽²⁾ Dz.U. L 12 z 16.1.2001, s. 1. Rozporządzenie zmienione ostatnio rozporządzeniem (WE) nr 1791/2006 (Dz.U. L 363 z 20.12.2006, s. 1).

⁽³⁾ Dz.U. L 338 z 23.12.2003, s. 1. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 2116/2004 (Dz.U. L 367 z 14.12.2004, s. 1).

▼B

wniesiono o nadanie jej klauzuli wykonalności, niniejsza dyrektywa nie powinna zachęcać stron do obejścia prawa tego państwa członkowskiego poprzez ubieganie się o nadanie ich ugodzie klauzuli wykonalności w innym państwie członkowskim.

- (22) Niniejsza dyrektywa nie powinna wpływać na przepisy państw członkowskich dotyczące wykonywania ugód zawartych w drodze mediacji.
- (23) Istotnym elementem mediacji jest poufność, dlatego niniejsza dyrektywa powinna zapewniać minimalny poziom zgodności przepisów postępowania cywilnego w odniesieniu do sposobu ochrony poufności mediacji podczas dalszych postępowań sądowych w sprawach cywilnych lub handlowych albo postępowań arbitrażowych.
- (24) Aby zachęcić strony do korzystania z mediacji, państwa członkowskie powinny dopilnować, aby przepisy dotyczące okresów przedawnienia nie uniemożliwiały stronom wystąpienia na drogę sądową lub przeprowadzenia postępowania arbitrażowego, gdyby mediacja nie powiodła się. Państwa członkowskie powinny zapewnić osiągnięcie tego rezultatu także w przypadku, gdy niniejsza dyrektywa nie dokonuje harmonizacji krajowych przepisów dotyczących okresów przedawnienia. Niniejsza dyrektywa nie powinna mieć wpływu na przepisy dotyczące okresów przedawnienia, o których mowa w umowach międzynarodowych wykonywanych w państwach członkowskich, na przykład w dziedzinie prawa transportowego.
- (25) Państwa członkowskie powinny sprzyjać upowszechnianiu wśród ogółu społeczeństwa informacji dotyczących sposobów kontaktowania się z mediatorami i organizacjami świadczącymi usługi mediacji. Powinny również zachęcać osoby świadczące usługi prawne, aby informowały swoich klientów o możliwości mediacji.
- (26) Zgodnie z pkt 34 Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa⁽¹⁾ zachęca się państwa członkowskie do sporządzania, do ich własnych celów i w interesie Wspólnoty, własnych tabel, które w możliwie najszerszym zakresie odzwierciedlają korelację między niniejszą dyrektywą a środkami transpozycji, oraz do podawania ich do wiadomości publicznej.
- (27) Niniejsza dyrektywa dąży do umacniania praw podstawowych oraz uwzględnia zasady uznane w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.
- (28) Jako że państwa członkowskie nie mogą w sposób wystarczający osiągnąć celu niniejszej dyrektywy, natomiast z uwagi na rozmiary lub skutki proponowanych działań możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym samym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co konieczne do osiągnięcia wspomnianego celu.

⁽¹⁾ Dz.U. C 321 z 31.12.2003, s. 1.

▼B

- (29) Zgodnie z art. 3 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Zjednoczone Królestwo i Irlandia poinformowały o swoim zamiarze uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu niniejszej dyrektywy.
- (30) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu w sprawie stanowiska Danii załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest nią związana, ani jej nie stosuje,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

*Artykuł 1***Cel i zakres zastosowania**

1. Celem niniejszej dyrektywy jest ułatwienie dostępu do alternatywnych metod rozwiązywania sporów oraz promowanie polubownego rozwiązywania sporów przez zachęcanie do korzystania z mediacji oraz przez zapewnienie wyważonej relacji między mediacją a postępowaniem sądowym.
2. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie, w przypadku sporów o charakterze transgranicznym, do spraw cywilnych i handlowych, z wyjątkiem praw i obowiązków, którymi zgodnie z właściwym obowiązującym prawem strony nie mogą swobodnie dysponować. Nie rozszerza się jej stosowania w szczególności na sprawy skarbowe, celne i administracyjne lub odpowiedzialność państwa za działania lub zaniechania w wykonywaniu władzy publicznej (*acta iure imperii*).
3. W niniejszej dyrektywie termin „państwo członkowskie” oznacza państwa członkowskie z wyłączeniem Danii.

*Artykuł 2***Spory o charakterze transgranicznym**

1. Do celów niniejszej dyrektywy dany spór uznaje się za spór o charakterze transgranicznym, jeśli przynajmniej jedna ze stron ma miejsce zamieszkania lub zwykle miejsce pobytu w innym państwie członkowskim niż państwo miejsca zamieszkania lub zwykłego miejsca pobytu którejkolwiek z pozostałych stron w dniu, w którym:
 - a) strony postanowiły skorzystać z mediacji po zaistnieniu sporu;
 - b) sąd postanowił o przeprowadzeniu mediacji;
 - c) obowiązek skorzystania z mediacji wynika z prawa krajowego; lub
 - d) do celów art. 5 strony zachęcono do skorzystania z mediacji.
2. Nie naruszając ust. 1, do celów art. 7 i 8 za spór o charakterze transgranicznym uznaje się również spór, w przypadku którego postępowanie sądowe lub arbitrażowe przeprowadzane po zakończeniu mediacji między stronami zostało wszczęte w innym państwie członkowskim niż państwo, w którym strony mają miejsce zamieszkania lub zwykle miejsce pobytu w dniu, o którym mowa w ust. 1 lit. a), b) lub c).
3. Do celów ust. 1 i 2 miejsce zamieszkania jest określone zgodnie z art. 59 i 60 rozporządzenia (WE) nr 44/2001.

▼B*Artykuł 3***Definicje**

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- a) „mediacja” oznacza zorganizowane postępowanie o dobrowolnym charakterze, bez względu na jego nazwę lub określenie, w którym przynajmniej dwie strony sporu próbują same osiągnąć porozumienie w celu rozwiązania ich sporu, korzystając z pomocy mediatora. Postępowanie takie może zostać zainicjowane przez strony albo może je zaproponować lub zarządzić sąd lub nakazać prawo państwa członkowskiego.

Termin ten obejmuje mediację prowadzoną przez sędziego, który nie jest odpowiedzialny za jakiegokolwiek postępowanie sądowe dotyczące rzeczonego sporu. Nie obejmuje on jednak prób podejmowanych przez sąd lub sędziego rozstrzygającego spór w toku postępowania sądowego dotyczącego rzeczonego sporu;

- b) „mediator” oznacza osobę trzecią, do której zwrócono się o to, aby przeprowadziła mediację w sposób skuteczny, bezstronny i kompetentny, bez względu na jej nazwę lub zawód wykonywany w danym państwie członkowskim oraz sposób jej wyznaczenia lub formę, w której zwrócono się do niej o przeprowadzenie mediacji.

*Artykuł 4***Zapewnienie odpowiedniej jakości mediacji**

1. Państwa członkowskie wspierają wszelkimi środkami, które uznają za właściwe, opracowywanie dobrowolnych kodeksów postępowania i stosowanie się do nich przez mediatorów oraz organizacje świadczące usługi mediacji, a także inne skuteczne mechanizmy kontroli jakości świadczonych usług mediacji.

2. Państwa członkowskie wspierają wstępne szkolenia mediatorów i kontynuację tych szkoleń, aby zagwarantować stronom skuteczne, bezstronne i kompetentne prowadzenie mediacji.

*Artykuł 5***Korzystanie z mediacji**

1. Sąd, do którego została wniesiona sprawa, może, jeśli jest to właściwe oraz po uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, zachęcić strony do skorzystania z mediacji w celu rozwiązania sporu. Sąd może także zachęcić strony do uczestnictwa w sesji informacyjnej na temat korzystania z mediacji, jeżeli takie sesje są organizowane i są łatwo dostępne.

2. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla ustawodawstwa krajowego, które nakłada obowiązek skorzystania z mediacji lub uzależnia ją od zachęt lub sankcji, bez względu na to, czy rozpoczęło się już postępowanie sądowe, pod warunkiem że ustawodawstwo to nie utrudnia stronom korzystania z ich prawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

*Artykuł 6***Wykonalność ugód zawartych w drodze mediacji**

1. ►**C1** Państwa członkowskie zapewniają stronom lub jednej ze stron, za wyraźną zgodą pozostałych stron, możliwość wystąpienia z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności pisemnej ugodzie

▼B

zawartej w drodze mediacji. ◀ Ugodzie takiej zostaje nadana klauzula wykonalności, chyba że w danym przypadku treść tej ugody jest sprzeczna z prawem państwa członkowskiego, w którym składany jest wniosek, lub prawo tego państwa członkowskiego nie przewiduje możliwości wykonania treści tej ugody.

2. Nadanie klauzuli wykonalności ugodzie zawartej w drodze mediacji może nastąpić w formie orzeczenia lub decyzji lub innego urzędowego dokumentu wydanego przez sąd bądź inny właściwy organ zgodnie z prawem państwa członkowskiego, w którym składany jest wniosek.

3. Państwa członkowskie informują Komisję, które sądy lub inne organy są właściwe do przyjmowania wniosków zgodnie z ust. 1 i 2.

4. Żaden z przepisów niniejszego artykułu nie narusza przepisów mających zastosowanie do uznawania i wykonywania w innym państwie członkowskim ugody, która stała się wykonalna zgodnie z przepisami ust. 1.

*Artykuł 7***Poufność mediacji**

1. Biorąc pod uwagę fakt, że mediacja powinna odbywać się z zachowaniem poufności, państwa członkowskie dopilnowują, aby, o ile strony nie postanowią inaczej, mediatorzy ani inne osoby zaangażowane w przeprowadzenie postępowania mediacyjnego nie były zmuszane w postępowaniu sądowym lub arbitrażowym dotyczącym spraw cywilnych lub handlowych do składania zeznań dotyczących informacji uzyskanych w wyniku postępowania mediacyjnego albo z tym postępowaniem związanych, z wyjątkiem sytuacji, w których:

- a) jest to konieczne z ważnych powodów dotyczących porządku publicznego danego państwa członkowskiego, w szczególności dla zapewnienia ochrony interesu dzieci lub niedopuszczenia do jakiegokolwiek zamachu na nietykalność cielesną i psychiczną danej osoby; lub
- b) ujawnienie treści ugody zawartej w drodze mediacji jest konieczne w celu wprowadzenia w życie lub wykonania tej ugody.

2. Przepis ust. 1 nie pozbawia państw członkowskich możliwości zastosowania bardziej rygorystycznych środków w celu zapewnienia ochrony poufności mediacji.

*Artykuł 8***Wpływ mediacji na okresy przedawnienia**

1. Państwa członkowskie dopilnowują, aby wygaśnięcie okresów przedawnienia w trakcie postępowania mediacyjnego nie odebrało stronom, które próbują rozwiązać spór w drodze mediacji, możliwości wszczęcia w późniejszym czasie postępowania sądowego lub arbitrażowego dotyczącego tego sporu.

2. Przepisy ust. 1 pozostają bez uszczerbku dla przepisów dotyczących okresów przedawnienia w umowach międzynarodowych, których stroną są państwa członkowskie.

*Artykuł 9***Informacje dla ogółu społeczeństwa**

Państwa członkowskie wspierają wszelkimi środkami, które uznają za właściwe, w szczególności za pośrednictwem stron internetowych, udostępnianie ogółowi społeczeństwa informacji dotyczących sposobu nawiązania kontaktu z mediatorami i organizacjami świadczącymi usługi mediacji.

*Artykuł 10***Informacje dotyczące właściwych sądów i organów**

Komisja publikuje w dowolnej stosownej formie informacje na temat właściwych sądów lub organów podane przez państwa członkowskie zgodnie z art. 6 ust. 3.

*Artykuł 11***Przegląd**

Nie później niż dnia 21 maja 2016 r. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie dotyczące stosowania niniejszej dyrektywy. Sprawozdanie to uwzględnia rozwój mediacji w Unii Europejskiej oraz skutki realizacji niniejszej dyrektywy w państwach członkowskich. W razie potrzeby sprawozdaniu towarzyszą wnioski w sprawie wprowadzenia w niej zmian.

*Artykuł 12***Transpozycja**

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy przed dniem 21 maja 2011 r., z wyjątkiem art. 10, w przypadku którego wykonanie musi nastąpić najpóźniej do dnia 21 listopada 2010 r. Niezwłocznie informują Komisję o tych przepisach.

Takie przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst najważniejszych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

*Artykuł 13***Wejście w życie**

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

*Artykuł 14***Adresaci**

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.